

Antopäivä: X.X.2020	Voimaantulopäivä: X.X.2020	Voimassa: toistaiseksi
------------------------	-------------------------------	---------------------------

Säädösperusta:
Laki liikenteen palveluista (320/2017) 135 §

Täytäntöön pantava EU-lainsäädäntö:

Muutostiedot:

Tällä määräyksellä kumotaan Ilmailuhallinnon 5.5.2009 antama ilmailumääräys TRG M1-7, Harrasteilmailun lentokoulutus; Liikenteen turvallisuusviraston 17.6.2016 antama ilmailumääräys TRG M1-1, Lentokone- ja helikopterilentokoulutus (TRAFI/2130/03.04.00.00/2013); sekä Ilmailuhallinnon 9.5.2007 antama ilmailumääräys PEL M1-1, Ohjaamomiehistöä koskevien yhteiseurooppalaisten lupakirja- ja koulutusvaatimusten JAR-FCL 1, 2 ja 3 voimaantulo Suomessa.

Kansallinen lentokoulutus

Sisällys

1	SOVELTAMISALA	1
2	MÄÄRITELMÄT	2
3	OIKEUS ANTAA KOULUTUSTA.....	2
4	KOULUTUSORGANISAATIO	2
5	KOULUTUSORGANISAATION POIKKEAMARAPORTOINTI JA SISÄINEN VALVONTA	4
6	KOULUTUKSESSA KÄYTETTÄVÄT TILAT JA LENTOPAIKKA.....	4
7	KOULUTUKSESSA KÄYTETTÄVÄT ILMA-ALUKSET.....	4
8	KOULUTETTAVIA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET	5
9	KOULUTUKSEN JÄRJESTÄMINEN	5
10	KOULUTUKSESTA ANNETTAVA TODISTUS	8
11	LENTOKOE.....	8
12	ASIAKIRJOJEN SÄILYTYS	8
13	SIIRTYMÄMÄÄRÄYKSET	8
14	POIKKEUKSET	9

1 SOVELTAMISALA

Tämä määräys koskee kansallisten määräysten mukaista ultrakevytlento- ja autogyrokoulutusta, joka tähtää kansallisen lupakirjan, kelpuutuksen tai oikeuden myöntämiseen, uusimiseen tai voimassaolon jatkamiseen. Tätä määräystä sovelletaan myös kansallisten määräysten mukaiseen lentokone-, helikopteri-, purjelento-, moottoripurjelento- ja kuumailma- sekä kaasupallokoulutukseen EASA-perusasetuksen¹ liitteessä I tarkoitetuilla tai muutoin EU-sääntelyn ulkopuolelle jäävillä ilma-aluksilla. Tätä määräystä ei sovelleta eroavuus- ja perehdyttämiskoulutukseen.

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2018/1139, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2018, yhteisistä siviili-ilmailua koskevista säännöistä ja Euroopan unionin lentoturvallisuusviraston perustamisesta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 2111/2005, (EY) N:o 1008/2008, (EU) N:o 996/2010, (EU) N:o 376/2014 ja direktiivien 2014/30/EU ja 2014/53/EU muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 552/2004, (EY) N:o 216/2008 ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 3922/91 kumoamisesta (EUVL L 212, 22.8.2018, s. 1)

2 MÄÄRITELMÄT

Tässä määräyksessä tarkoitetaan:

koululennolla lennonopettajan kanssa lupakirjan myöntämiseksi tai voimassa pitämiseksi lennettävää lentoa, jolla opettaja toimii ilma-aluksen päällikkönä ja antaa lentokoulutusta

esittelykoulutuksella koulutusta, joka tähtää ilmailuharrasteen esittelyyn ja markkinointiin

tutustumiskoulutuksella koulutusta, joka tähtää yksinlentovaiheeseen saakka ja voidaan hyvitää osaksi peruslentokoulutusta

peruslentokoulutuksella lentokoulutusta, joka tähtää lupakirjan myöntämiseen

koulutustarkastuslennolla toisen opettajan kanssa lennettävää koululentoa, jolla varmistetaan oppilaan taitojen riittävyys yksinlennoille

eroavuuskoulutuksella koulutusta, joka vaaditaan, kun ilma-aluksessa on lennolla säädettävä potkuri, sisään vedettävät laskutelineet, kannuspyörä- tai nokkapyörälaskuteline, pyöräkellukkeet, sukset tai suksina käytettävät kellukkeet tai joka on varustettu muilla poikkeavilla laitteilla tai ominaisuuksilla. Koulutukseen kuuluu harjoituksia, joissa tutustutaan järjestelmien toimintamenetelmiin normaaleissa ja hätätilanteissa

perehdyttämiskoulutuksella koulutusta, joka ohjaajan on saatava jokaiselle uudelle ilmaluistyyppille. Koulutuksessa perehdytään lentokäsikirjaan tai lento-ohjekirjaan

lento-oppilaalla henkilöä, joka on suorittamassa tai suorittanut ilmailulupakirjaan vaaditun koulutuksen, mutta ei vielä ole ko. lupakirjan haltija.

3 OIKEUS ANTAA KOULUTUSTA

3.1 Organisaation vastuullisen johtajan on tehtävä ilmoitus koulutuksen aloittamisesta Liikenne- ja viestintäviraston lomakkeella. Ilmoitukseen myöhemmin kohdistuvista muutoksista tai toiminnan lopettamisesta on myös ilmoitettava Liikenne- ja viestintäviraston lomakkeella kolmen arkipäivän sisällä muutoksesta.

3.2 Liikenne- ja viestintävirasto lähettää ilmoituksen vastaanottamisesta ja mahdollisista puutteista erillisen viestin. Organisaation oikeus kouluttamiseen (viranomaisen hyväksyntä) syntyy välittömästi ilmoituksen vastaanottamisen jälkeen.

3.3 Koulutuksen aloittamisilmoitus on annettava uudestaan, mikäli organisaatio ei ole antanut koulutusta kolmen edellisen vuoden aikana tai organisaatio ei ole toimittanut edellisen vuoden sisäisen valvonnan tarkastus- ja toimintaraporttia viraston asettamaan määräaikaan mennessä. Jos organisaatio ei ole antanut koulutusta kolmen edellisen vuoden aikana eikä anna uutta ilmoitusta koulutuksen aloittamisesta, sen koulutus-oikeus katsotaan päättyneeksi.

3.4 Koulutusilmoituksen laiminlyönti, toiminnassa havaittujen puutteiden korjaamattomuus tai ilmoituksen täydentämättä jättäminen annettuun määräaikaan mennessä voi johtaa liikenteen palveluista annetun lain VII osan mukaisiin seuraamuksiin.

4 KOULUTUSORGANISAATIO

4.1 Yleistä

4.1.1 Koulustustoimintaa harjoittavalla organisaatiolla on oltava taloudelliset edellytykset siihen, että toiminta voidaan toteuttaa sovellettavien vaatimusten mukaisesti.

4.1.2 Koulutusorganisaatiossa on oltava vastuullisen johtajan ja koulutus-päällikön lisäksi kuhunkin koulutettavaan ilma-alusryhmään päälennonopettaja sekä riittävä määrä teoria- ja lennonopettajia. Sama henkilö voi toimia useammassa kuin yhdessä tehtävässä.

4.1.3 Vastuulliselle johtajalle, koulutuspäällikölle tai päälennonopettajalle ei saa olla määrätty rangaistusta lento- tai koulutustoimintaan liittyvästä rikoksesta tai rikkomuksesta eikä hänelle saa olla määrätty hallinnollisia seuraamuksia, mukaan lukien lupakirjan, kelpuutuksen tai valtuutuksen rajoittaminen tai peruuttaminen määräajaksi tai pysyvästi, ilmailulainsäädännön tai -määräysten noudattamatta jättämisen takia kolmen viimeksi kuluneen vuoden aikana.

4.2 Vastuullinen johtaja

4.2.1 Vastuullinen johtaja nimeää koulutusorganisaation koulutuspäällikön ja päälennonopettajat sekä vastaa toiminnan rahoituksesta. Jos koulutusorganisaatio on yhtiö tai yhteisö, katsotaan hallituksen tai johtokunnan puheenjohtaja vastuulliseksi johtajaksi, ellei vastuuta ole sopimuksella siirretty valtuutetulle henkilölle.

4.3 Koulutuspäällikkö ja päälennonopettaja

4.3.1 Liikenne- ja viestintävirasto järjestää kokeen tai haastattelun koulutuspäällikön ja päälennonopettajan riittävän tiedollisen ja taidollisen tason varmistamiseksi ennen tämän ensimmäistä hyväksymistä esitettyyn tehtävään.

4.3.2 Koulutuspäälliköllä on kokonaisvastuu koulutuksesta ja hänen on huolehdittava siitä, että lupaehtoja ja voimassa olevia säännöksiä ja määräyksiä sekä viranomaisen ja koulutusorganisaation antamia ohjeita noudatetaan koulutustoiminnassa ja että koulutus järjestetään Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymän koulutusohjelman mukaisesti.

4.3.3 Koulutuspäällikön on valvottava koulutuksen edistymistä ja koulutustoimintaa sekä välittömästi puututtava koulutustoiminnassa havaitsemiinsa epäkohtiin sekä poikkeamiin määräyksistä, lupaehtoista ja/tai koulutusorganisaation omista ohjeista tai vaatimuksista, ja ryhdyttävä tarvittaviin korjaaviin toimenpiteisiin.

4.3.4 Koulutuspäällikön on pidettävä ajan tasalla olevaa luetteloa hyväksymistään kouluttajista, lentokalustosta, maa- ja vesilentopaikoista.

4.3.5 Koulutuspäällikön on oltava hyvin perehtynyt ilmailualan koulutukseen ja hänellä on oltava tai oltava aiemmin ollut rajoittamaton lennonopettajan kelpuus.

4.3.6 Päälennonopettaja vastaa lentokoulutuksen yhdenmukaistamisesta ja koulutettavien valvonnasta tietyllä ilma-alusryhmällä ja raportoi näistä koulutuspäällikölle säännöllisesti. Päälennonopettajalla on oltava lentokoulutusta annettaessa voimassa oleva lennonopettajan kelpuus asianomaiselle ilma-alusryhmälle.

4.3.7 Koulutuspäällikön ja päälennonopettajan sijaisuusjärjestelyt on kirjattava koulutusorganisaation asiakirjoihin ja niistä on ilmoitettava Liikenne- ja viestintävirastolle kahden viikon kuluessa sijaisuuden alkamisesta.

4.4 Teoria- ja lennonopettajat

4.4.1 Koulutusta saa antaa koulutuspäällikön kyseiseen tehtävään hyväksymä kouluttaja.

4.4.2 Lennonopettajalla on oltava lentokoulutusta annettaessa voimassa oleva lennonopettajan kelpuus asianomaiselle ilma-alusryhmälle.

4.4.3 Koulutuspäällikkö voi hyväksyä nimetyn osa-alueen teoriaopettajaksi henkilön, jonka lennonopettajan tai opettajaharjoittelijan kelpuus ei ole voimassa, tai jonkun muun ilmailun erikoisalan asiantuntijan, jos tämä kokemuksensa, tietojensa, taitonsa ja sopivuutensa puolesta on kelpoinen toimimaan opettajana.

4.4.4 Opettajia on oltava riittävä määrä suhteessa oppilaisiin, jotta koulutuksen turvallisuus ja laatu voidaan varmistaa.

5 KOULUTUSORGANISAATION POIKKEAMARAPORTOINTI JA SISÄINEN VALVONTA

5.1 Koulutusorganisaatiossa noudatettavista menettelyistä poikkeamatietojen käsittelyssä ja poikkeamailmoitusten toimittamisessa viranomaiselle säädetään EU:n poikkeama-asetuksessa² ja ilmailulaissa (864/2014).

5.2 Koulutusorganisaation sisäisen valvonnan tarkastus on suoritettava Liikenne- ja viestintäviraston lomakkeen ja ohjeistuksen mukaisesti vähintään kerran vuodessa. Tarkastuksen tuloksena syntynyt raportti on toimitettava Liikenne- ja viestintävirastoon lomakkeessa mainittuun määräaikaan mennessä.

6 KOULUTUKSESSA KÄYTETTÄVÄT TILAT JA LENTOPAIKKA

6.1 Teoriaopetusta varten on koulutusorganisaatiolla oltava käytettävissään riittävät ja tarkoituksenmukaiset huonetilat sekä opetus-, havainto- ja harjoitusvälineet.

6.2 Lentokoulutuksen on tapahduttava hyväksytyltä lentopaikalta. Liikenne- ja viestintävirasto voi myös antaa luvan käyttää muuta kuin hyväksyttyä lentopaikkaa edellyttäen, että koulutuspaikka katsotaan soveltuvaksi lentokoulutukseen.

6.3 Lentopaikalla ja jääpeitteisellä vesialueella on oltava seuraava varustus:

- a) riittävät ensiapu- ja palonsammutusvälineet
- b) puhelin
- c) tuulen suunnan osoitin
- d) loukkaantuneen henkilön kuljetukseen sopiva kuljetusväline, mikäli sairaankuljetusajoneuvoa ei ole mahdollista saada nopeasti paikalle, ja
- e) radiovarustus maan ja ilma-aluksen välisen radioyhteyden hoitamiseen.

6.4 Kohdat 6.2 ja 6.3 eivät koske kuumailma- ja kaasupallokoulutusta. Kuumailma- ja kaasupallokoulutuksen on tapahduttava alueella, jossa on riittävästi lentokoulutuksessa käytettävien kuumailma- ja kaasupallojen lentokäsikirjan vaatimukset täyttäviä laskeutumisaikkoja.

7 KOULUTUKSESSA KÄYTETTÄVÄT ILMA-ALUKSET

7.1 Ilmaa raskaammassa ilma-aluksessa on oltava annettavaan koulutukseen soveltuvat hallintalaitteet ja -mittarit, joita pystyy käyttämään sekä opettajan että oppilaan paikalta normaali- ja hätätoimenpiteiden aikana. Ohjaajalta toiselle siirrettäviä ohjaimia ei hyväksytä. Peruslentokoulutukseen käytettävän ilma-aluksen on oltava varustettu maalaskutelineellä.

7.2 Peruslentokoulutuksessa käytettävällä ilma-aluksella on oltava voimassa oleva lentokelpoisuustodistus tai voimassa oleva lupa ilmailuun, jossa ei ole peruslentokoulutusta poissulkevaa rajoitusta.

7.3 Koulutusorganisaation on varmistettava, että koulutukseen käytettävän ilma-aluksen kuormattavuus ja suorituskyky ovat sen lentokäsikirjan tai lento-ohjekirjan ja painolaskelmien perusteella riittävät aiottua toimintaa varten.

7.4 Koulutuspäällikkö vastaa siitä, että lentokoulutuksessa käytettävien ilma-alusten huolto- toiminta ja lentokelpoisuuden ylläpito on järjestetty ilma-alusryhmäkohtaisten vaatimusten mukaisesti. Huolto-ohjelmassa on noudatettava ilma-aluksen rungon, moottorin ja potkurin valmistajan tai tyyppi hyväksynnän haltijan määrittämiä huoltovaatimuksia.

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 376/2014, annettu 3 päivänä huhtikuuta 2014, poikkeamien ilmoittamisesta, analysoinnista ja seurannasta siviili-ilmailun alalla, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 996/2010 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/42/EY, komission asetusten (EY) N:o 1321/2007 ja (EY) N:o 1330/2007 (EUVL L 122, 24.4.2014, s. 18–43)

7.5 Koulutukseen käytettävillä ilma-aluksilla on oltava vakuutukset sen mukaan kuin siitä säädetään ilmailulaissa (864/2014) ja ilmailun vakuutusasetuksessa (EY) N:o 785/2004³.

8 KOULUTETTAVIA KOSKEVAT MÄÄRÄYKSET

8.1 Lennonopettajan vastuulla on arvioida käytettävissä olevien tietojen perusteella oman vireystilansa ja lento-oppilaan vireystilan riittävyys suoritettavaan lentoharjoitukseen nähden ja järjestää taukojen pitäminen tarvittaessa.

8.2 Peruslentokoulutuksessa oppilaan koulutusaika saa olla enintään kaksi tuntia ilma-aikaa yhden vuorokauden aikana. Mikäli koulutuspäällikön hyväksymistä syistä päivittäistä enimmäiskoulutusaikaa on tarpeen jatkaa, lennonopettajan on varmistettava, että oppilaan vireystaso säilyy oppimistuloksen saavuttamisen kannalta riittävänä. Perusteet koulutusajan ylittämiseksi on merkittävä oppilaan koulutuskirjanpitoon.

8.3 Jos oppilaan lentokoulutus keskeytetään, tai hän keskeyttää sen itse, on koulutuspäällikön kirjattava asia koulutusorganisaation kirjanpitoon perusteluineen ja annettava oppilalle todistus siihen mennessä hyväksytysti suoritetusta koulutuksesta. Mikäli keskeytys on tehty lentoturvallisuuteen liittyvistä syistä, siitä on tehtävä viipymättä kirjallinen ilmoitus Liikenne- ja viestintävirastolle.

8.4 Lento-oppilas saa hyväksytyin lentokokeen suoritettuaan lentää hänen lennonopettajansa tai sijaiseksi sovitun lennonopettajan antamia ja valvomia harjoituslentotehtäviä paikallislentoina lupakirjan myöntämiseen saakka enintään yhden kuukauden ajan.

9 KOULUTUKSEN JÄRJESTÄMINEN

9.1 Yleistä

9.1.1 Lentokoulutus on järjestettävä Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymän koulutusohjelman mukaisesti ja lentokoulutukseen liittyvä teoreettinen opetus on annettava yhtenäisen kurssin ja/tai viraston hyväksymän itseopiskelukurssin muodossa.

9.1.2 Koulutusorganisaatio voi järjestää koulutuksen siten, että toinen koulutusorganisaatio antaa teoriakoulutuksen, mikäli se koulutustavoitteen kannalta on tarkoituksenmukaista. Lentokoulutuksen antava koulutusorganisaatio vastaa kuitenkin siitä, että koulutustavoite kokonaisuudessaan tulee saavutetuksi.

9.1.3 Koulutuksen alkaessa oppilaiden käyttöön on annettava voimassa oleva ilmailulaki, laki liikenteen palveluista, EU:n yhteiset lentosäännöt⁴ ja niitä täydentävä kansallinen ilmailumääräys OPS M1-1 (Suomessa sovellettavat lentosäännöt), koulutuksen tavoitteena olevaa lupakirjaa, kelpuutusta tai oikeutta koskeva ilmailumääräys, kyseisen ilma-alusryhmän lento- ja huoltotoimintaa koskevat määräykset, Suomen Ilmailukäsikirja (AIP) ja sen voimassaolevat muutokset ja lisäykset (AIC), koulutusohjelma ja tämä määräys. Materiaalit voidaan antaa myös sähköisesti. Vaatimus ei koske esittelykoulutusta.

9.1.5 Teoriaopetuksen lisäksi oppilaille on annettava käyttöön riittävä määrä opetusaineistoa oppituntien kertaamiseksi sekä niiden lisäksi suoritettavaa itseopiskelua varten.

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 785/2004, annettu 21 päivänä huhtikuuta 2004, lentoliikenteen harjoittajia ja ilma-alusten käyttäjiä koskevista vakuutusvaatimuksista (EUVL L 138, 30.4.2004, s. 1–6)

⁴ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 923/2012, annettu 26 päivänä syyskuuta 2012, yhteisistä lentosäännöistä, lennonvarmistuspalveluja ja -menetelmiä koskevista operatiivisista säännöksistä sekä täytäntöönpanoasetuksen (EU) N:o 1035/2011 ja asetusten (EY) N:o 1265/2007, (EY) N:o 1794/2006, (EY) N:o 730/2006, (EY) N:o 1033/2006 ja (EU) N:o 255/2010 muuttamisesta (EUVL L 281 13.10.2012, s. 1)

9.2 Teoriakoulutus

9.2.1 Oppilaan on osallistuttava koulutusohjelman mukaisille oppitunneille tai opiskeltava oppituntien aiheet Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymän etäopiskeluohjelman mukaisesti ja osallistuttava kyseisen koulutusorganisaation järjestämiin kirjallisiin kokeisiin. Hyväksytyyn koetulokseen vaaditaan, että oppilas saa kokeessa vähintään 75 prosenttia kunkin oppiaineen yhteispistemäärästä.

9.2.2 Mikäli oppilas joutuu olemaan poissa oppitunneilta, hänelle on erikseen annettava opetusta koulutustavoitteen saavuttamiseksi tai hänen on opiskeltava oppituntien aiheet Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymän etäopiskeluohjelman mukaisesti. Tarvittavasta opetuksesta ja sen toteuttamistavasta ja määrästä kyseisen aineen opettajan ja koulutuspäällikön on päätettävä yhdessä.

9.2.3 Oppilaan aiemmin saaman muun vastaavan teoriakoulutuksen perusteella koulutuspäällikkö voi vapauttaa hänet osaksi tai kokonaan osallistumisesta kurssin oppitunneille tai tietokoneavusteisen etäopiskelun eri osioihin. Teoriaopetuksesta vapautetun oppilaan on kuitenkin osallistuttava kurssin loppukokeisiin, ellei koulutuspäällikkö erityisistä syistä vapautta oppilasta myös loppukokeista. Koulutuspäällikön on esitettävä kirjallisesti opetuksesta ja loppukokeista vapauttamisen syyt oppilaan lupakirjahakemuksen yhteydessä.

9.2.4 Hyväksyty teoriakoe on lupakirja- tai kelpuutushakemusta varten voimassa kaksi vuotta kokeen suorituspäivästä lukien.

9.2.5 Koulutusorganisaation on pidettävä päiväkirjaa teoreettisten oppiaineiden opetuksesta, Liikenne- ja viestintäviraston hyväksymän etäopiskelun eri osioiden suorittamisesta ja koetilaisuuksista. Päiväkirjasta on ilmentävä oppituntien, osioiden ja teoriakokeiden päivämäärät, kellonajat, oppituntien ja/tai osioiden aiheet, opettajat sekä oppitunneilla läsnä olleet oppilaat.

9.2.6 Lennonopettajien kertauskoulutuksen tulee sisältää vähintään kuusi oppituntia ja niihin tulee sisällyttää vähintään kolme aihepiiriä seuraavista aiheista:

- a) kansalliset ilmailumääräykset ja niiden muutokset
- b) lainsäädäntö, sen noudattaminen ja valvonta
- c) opetusoppi, opetusmenetelmät ja opettajan rooli
- d) lentosuunnistus ja ilmatilan jako
- e) säähän liittyvät aiheet, säätietojen jakelu.

9.3 Lentokoulutus

9.3.1 Lentokoulutus on annettava lentokalustoluetteloon merkityllä ilma-aluksella. Oppilaan on istuttava ohjaajan paikalla. Ennen lentokoulutuksen aloittamista lentokoulutuksesta vastaava organisaatio on velvollinen antamaan kullekin oppilaalle kirjallisesti tiedot toimintaa koskevista, koulutuksen aikana voimassa olevista vakuutuksista, niiden ehdoista ja korvaussummista.

9.3.2 Saman lennonopettajan on pääsääntöisesti annettava peruslentokoulutus yksinlentovaiheeseen saakka. Perustelluista syistä koulutuspäällikön suostumuksella lennonopettaja voidaan vaihtaa.

9.3.3 Koulutusorganisaation on pidettävä lentokoulutuksesta oppilaskohtaista koulutusohjelman mukaista kirjanpitoa. Kirjanpidosta on ilmentävä oppilaan lennonopettaja, lentokoulutuksen päivämäärät, lentokoulutuksen vaiheet sekä kirjallisten kokeiden ja koulutustarkastuslentojen suoritukset.

9.3.4 Päälennonopettajan on seurattava lento-oppilaan edistymistä. Koulutusorganisaation on tarpeen mukaan kertauskoulutuksella huolehdittava oppilaan tietojen ja lentotaidon säilymisestä.

9.3.5 Kaikille peruslentokoulutukseen liittyville koulutusohjelman mukaisille matkalennoille, jotka suoritetaan moottoroiduilla ilma-aluksilla, on laadittava kirjallinen lentosuunnitelma (FPL) ja operatiivinen lentosuunnitelma (OFF) paino- ja polttoainelaskelmineen sekä liitettävä ne oppilaskohtaiseen koulutuskirjanpitoon.

9.3.6 Hinauslentäjäkoulutuksessa on hinattavan purjelentokoneen päälliköllä oltava purjelentäjän lupakirja ja lähtötapaoikeus lentokonehinauksella.

9.3.7 Jos lento-oppilaalla ei ole aiempaa lentokokemusta tai hänellä on voimassa oleva purjelentäjän tai kuumailmapallolentäjän lupakirja, ultrakevytlento-, moottoripurjelento- tai autogyrolentokoulutukseen on kuuluttava vähintään kaksi koululentoa valvotulta lentopaikalta sen auki ollessa. Edellä mainittujen lento-oppilaiden yksinmatkalennoista vähintään yhdellä on tehtävä lasku pysähtymiseen saakka valvotulle lentopaikalle sen auki ollessa.

9.3.8 Oppilaan yksinlennon jälkeisillä koululennoilla, lennonopettajan toimiessa ilma-aluksen päällikkönä, saa ilma-alusta ohjaavan oppilaan lisäksi olla henkilöitä, joiden mukanaolo on koulutuksellisesti tarpeellista. Lentoaika lasketaan vain ohjaajana toimivan oppilaan hyväksi.

9.3.9 Koululentoja ei saa yhdistää muuhun lentotoimintaan.

9.4 Yksinlento

9.4.1 Ennen ensimmäistä yksinlentoa oppilaan on suoritettava hyväksytysti koulutusohjelman mukaiset aerodynamiikkaa, ohjausoppia, ilmailun säädöksiä ja koulutukseen käytettävän ilma-aluksen käyttöä ja hoitoa sekä lentokäsikirjaa (tai -ohjekirjaa) koskevat kirjalliset kokeet. Lisäksi hänen on osoitettava hyväksytysti suoritetulla koulutustarkastuslennolla hallitsevansa myös tarvittavan radiopuhelinliikenteen.

9.4.2 Lennonopettajan on annettava oppilaalleen kirjallinen lupa ja ensimmäinen yksinlento-tehtävä sen jälkeen, kun toinen lennonopettaja on koulutustarkastuslennon perusteella oppilaan siihen hyväksynyt. Vaatimus ei koske kuumailma- ja kaasupallolentokoulutusta.

9.4.3 Ensimmäiset viisi yksinlentoa on lennettävä samalla ilma-alustyyppillä, jolla peruslentokoulutus on annettu. Vaatimus ei koske kuumailma-, eikä kaasupallokoulutusta.

9.4.4 Oppilaan viiden ensimmäisen yksinlennon aikana hänen lennonopettajansa tai tämän sijaiseksi sovitun lennonopettajan on oltava koulutuspaikalla maassa lentoja valvomassa. Oppilaan seuraavien yksinlentojen aikana hänen lennonopettajansa tai tämän sijaiseksi sovitun lennonopettajan on oltava koulutuspaikalla lentoa valvomassa. Edellä olevasta poiketen kuumailma- tai kaasupallolennonopettajan on seurattava oppilaan yksinlentoa pallon maahenkilöstön mukana.

9.4.5 Valvomattomalla lentopaikalla on valvovalla lennonopettajalla oltava kaksipuolinen radioyhteys oppilaaseen. Valvovan lennonopettajan on valvottava, että lentoa koskevat mahdolliset varaukset ja ilmoitukset tehdään vaaditulla tavalla.

9.4.6 Valvotulla lentopaikalla valvovan lennonopettajan on tarkastettava vaadittavat lentoa koskevat lentosuunnitelmat ja ilmoitukset. Lentosuunnitelmasta on käytävä selville, että ilma-aluksen päällikkönä on lento-oppilas. Lisäksi valvovan lennonopettajan on merkittävä lentosuunnitelmaan sellaiset yhteystiedot, että häneen saadaan aina välittömästi yhteys.

9.4.7 Oppilaan ollessa koulutusohjelman mukaisella yksinmatkalennolla saa valvova lennonopettaja kouluttaa muita oppilaita edellyttäen, että häneen saadaan aina välittömästi yhteys, ja hänen on oltava määräkentällä oppilaan saapuessa matkalennolta. Edellä oleva ei koske kuumailma- ja kaasupallokoulutusta.

9.4.8 Oppilaan yksinlennoilla on näkyvyyden oltava vähintään 8 km ja pilvikorkeuden vähintään 450 m (1500 ft). Edellä mainitusta voidaan poiketa oppilaan yksinlennoilla moottoroiduilla ilma-aluksilla lentopaikan läheisyydessä, jos säilytetään näköyhteys käytettävään kiitotiehen. Tällöin näkyvyyden on oltava vähintään 5 km ja pilvikorkeuden vähintään 300 m (1000 ft).

10 KOULUTUKSESTA ANNETTAVA TODISTUS

10.1 Koulutuksen tai tutustumiskoulutuksen päätyttyä koulutusorganisaation on annettava oppilaalle koulutuspäällikön allekirjoittama todistus, jossa koulutusorganisaatio vakuuttaa, että oppilas on saavuttanut lupakirjan, kelpuutuksen tai oikeuden myöntämiseen vaadittavat tiedot ja taidot. Lisäksi todistuksessa on oltava seuraavat tiedot:

- a) kurssi-aika (teoria- ja lentokoulutuksen alkamis- ja päättymispäivämäärät)
- b) koulutusohjelman mukainen opetuksen määrä eri oppiaineissa
- c) oppilaan osallistuminen eri oppiaineiden oppitunneille tai tietokoneavusteisen etäopiskelukurssin tai sen osioiden suorittaminen
- d) kunkin oppiaineen kirjallisen loppukokeen päivämäärä
- e) oppilaan kustakin loppukokeesta saama arvosana prosentteina ja
- f) lentokoulutuksessa suoritettujen lentotuntimäärät jaoteltuna koulutustavoitteena olevaa lupakirjaa, kelpuutusta tai oikeutta koskevan ilmailumääräyksen lentokoulutusta ja -kokemusta koskevan kohdan mukaisesti.

10.2 Lennonopettajien kertauskoulutuksesta riittää osallistumistodistus, josta ilmenee koulutusorganisaatio, koulutetun nimi, koulutuksen päivämäärä ja koulutuksessa käsitellyt oppiaineet. Esittelykoulutuksesta riittää osallistumistodistus, josta ilmenee koulutusorganisaatio, koulutetun nimi ja esittelykoulutuksen päivämäärä.

11 LENTOKOE

Koulutusorganisaation on kurssin päätyttyä annettava oppilaalle suositus lentokokeeseen sekä huolehdittava hänen osallistumisestaan siihen lupakirjan, kelpuutuksen tai oikeuden saamiseksi. Koulutusorganisaatio on velvollinen antamaan tarkastuslentäjälle tämän pyytämät tiedot oppilaasta ja hänen koulutuksestaan.

12 ASIAKIRJOJEN SÄILYTYS

12.1 Koulutusorganisaation on säilytettävä vähintään kolmen vuoden ajan oppilaan koulutuksen päättymisestä lukien kunkin oppilaan koulutusta ja koulutuksen sisäistä valvontaa koskevat seuraavat asiakirjat:

- a) koulutusohjelmat ja niiden muutokset
- b) koulutustodistusten kaksoiskappaleet
- c) teoria- ja lentokoulutusta koskeva kirjanpito
- d) kirjallisten kokeiden kysymykset ja niihin hyväksyttävät vastaukset
- e) oppilaan koekysymyksiin antamat vastaukset, niiden arvioinnit, arviointipäivä,
- f) annettu arvosana ja tieto vastaukset arvioineesta teoria- tai lennonopettajasta
- g) luettelot teoria- ja lennonopettajista ja näiden muutoksista
- h) luettelot lentokalustosta ja sen muutoksista
- i) sisäiseen valvontaan ja sijaisuusjärjestelyihin liittyvät asiakirjat.

12.2 Asiakirjat on pyydettyä esitettävä Liikenne- ja viestintävirastolle tai sen edustajalle. Koulutusorganisaatio on velvollinen järjestämään asiakirjojen säilyttämisen myös toiminnan lopettamisen jälkeen.

13 SIIRTYMÄMÄÄRÄYKSET

Ennen tämän määräyksen voimaantuloa myönnetyt koulutusluvut ovat voimassa niihin merkittyihin päivämääriin saakka, kuitenkin enintään 31.12.2021 asti. Luvan päättymiseen asti so-

velletaan luvan myöntämisaikana voimassa olleita vaatimuksia (ilmailumääräys TRG M1-7, annettu 5.5.2009).

14 POIKKEUKSET

Liikenne- ja viestintävirasto voi perustellusta syystä myöntää määräajaksi poikkeuksia tämän ilmailumääräyksen vaatimuksista, jos virasto katsoo, että vastaava turvallisuustaso voidaan muulla tavoin varmistaa.